

Monumentnummer*: 348807

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **19 december 1989**
Kadaster deel/nr **82646/144**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Hilversum		Hilversum		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Emmastraat	2			1211 NG	Hilversum		
Luitgardeweg	12			1211 NB	Hilversum		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Hilversum	N				4820		
Hilversum	N				4822		

Omschrijving**

Door J. Duiker en na diens overlijden door B. Bijvoet, met medewerking van P. Elling en G.W. Tuynman, volgens de principes van het Nieuwe Bouwen, ontworpen samenstel van gebouwen, in oorsprong bestemd voor hotel, cafe, restaurant, winkel met twee bovenwoningen en schouwburg, genaamd Gooiland en daterend uit 1934-36.

De verschillende functies van de aan elkaar gebouwde, deels in elkaar overlopende onderdelen komen tot uitdrukking in de daarop afgestemde vormgeving, in samenhang met de situering van het destijds beschikbare bouwkvael.

Het U-vormig hotel-gedeelte telt vier bouwlagen, terwijl het daartussenin, in het oostelijk deel gelegen cafe-restaurant een bouwlaag heeft, met dakterras, en geprojecteerd is langs het gebogen tracee van Langestraat en Emmastraat.

Direct grenzend aan de gerende oostelijke cafe-vleugel bevindt zich het in oorsprong vier en een halve (nu vijf en een halve) bouwlagen tellend volume, waarin beneden een winkel is ondergebracht en in oorsprong op de verdiepingen twee bovenwoningen, gescheiden door een tussengelegen berging.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De in verschillende bouwhoogten uitgevoerde schouwburg is met licht concave voorgevel aan de Luitgardeweg geprojecteerd, met stoep en luifel boven de ingang.

Het geheel is onderkelderd en opgetrokken met behulp van een staalskelet, waarbij de verschillend omklede, merendeels ronde kolommen inwendig per verdieping een smaller staalprofiel bezitten en waarbij deels gewapend beton-vloeren en deels houten balken-vloeren op stalen liggers zijn toegepast.

Alle bouwvolumes zijn plat afgedekt.

De gevels zijn voorzien van repeterende vensters in smalle stalen kozijnen van verschillend, doch op een vaste verhouding gebaseerd formaat, en van stalen borstweringen, afgewisseld met langwerpige, lichtbeige gekleurde geglazuurde tegels op een bakstenen vulling, en met verglaasde stenen, naast een witte bepleistering.

In het hotelgedeelte zijn de kamers op de twee bovenverdiepingen aan een doorlopend balkon met stalen buisleuningens gesitueerd en op de eerste verdieping rondom de open binnenhof van het dakterras met vijver, waarbij de bij de hoeken afgeronde balkons bij de uiteinden aan de noordzijde zijn omgezet; de betegelde noordgevels zijn verder blind.

De gevels rondom het terras zijn hoofdzakelijk gevuld met staal en glas, onderbroken door de vooruitspringende, langgerekte, rechthoekige lifttoren te rechterzijde langs de middengevel; de toren bevat links een langgerekte, drie ramen brede vensterpartij en is rechts betegeld, terwijl de zijgevels gepleisterd zijn, en wordt voorts bekroond door een ovaalvormig, betegeld luchtkanaal met bord.

De westgevel bevat in de bovenbouw langgerekte vensterpartijen van telkens drie staalramen boven elkaar en twee (bij de hoeken) of drie (in het midden) ramen naast elkaar, afgewisseld door zes betegelde muurdammen. In de gedeeltelijk gewijzigde onderbouw resteren nog de met verticale glasruiten in smalle stalen sponningen gevulde puiken van de tussen- en eerste verdieping.

De licht concave zuidgevel, nabij de schouwburg, heeft dezelfde indeling als de terrasgevels en bevat op de tweede verdieping eveneens een doorlopend balkon met stalen buisleuningens. De toevoeging van de huidige toplaag, in verwante trant, is van later datum.

De door latere aanbouw (die buiten de bescherming valt) deels aan het zicht onttrokken oostgevel volgt een van een kleine inkeping voorziene rooilijn - waarbij ter plaatse van de sprong de muur op de beganegrond te weerszijden van de kolom uit verglaasde stenen bestaat - en bevat verder soortgelijke vensterpartijen als de bovenbouw van de westgevel.

In de segmentvormige onderbouw was in oorsprong in de westelijke helft voor het hotel en restaurant gereserveerd, terwijl het cafe alleen in het oostelijk deel was ondergebracht.

Aan de noordzijde wordt de onderbouw gemarkeerd door de op zeven kolommen steunende dakluifel en de betegelde sokkel, die onderbroken wordt door de iets excentrisch gesitueerde stoep ten behoeve van de ingangspartij; geheel links bevindt zich een kleinere stoep voor het terras.

De hoofdingang bevat twee in glazen cilinders gevatte draaideuren (vervaardigd door de firma C. Koops te Scheveningen) die in oorsprong toegang gaven tot respectievelijk cafe en hotelhal. De teruggerooide gevels waren grotendeels gevuld met glasvlakken in smalle stalen kozijnen, waarbij de gebogen ruiten van de hotelhal nog resteren en waarbij bij de bovenlichten een smallere maat is

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gehanteerd dan bij de grote benedenramen, die ten dele als verticale schuifpuien fungeerden. Ook op de teruggerooide tussenverdieping bestaan de gevels grotendeels uit glasvlakken en stalen borstweringen.

Inwendig bevatten de slechts door enkele kolommen gedeelde publieke ruimten beneden een U-vormige tussenverdieping, die in oorsprong door middel van vides, insteekvloeren en open trappen daarmee in een open, visueel de ruimtewerking versterkende, verbinding stond. In het hotelgedeelte resteren nog de met roodkoper beklede kolommen in de hal, de indirect verlichte klok en hoofdtrap met verchromde buisleuning, alsmede de dito loopbrug naar de vroegere theezaal en de inmiddels verplaatste portiersloge.

In het cafe resteert nog de gebogen stalen trap naar de insteek, nabij het verglaasde gevelgedeelte.

Het aan de oostzijde van het hotel-cafe gesitueerde blok winkelwoningen bevat aan de straatzijde beneden links een etalage en rechts het betegelde ingangsportiek; de voormalige woningen daarboven zijn links voorzien van grote, in totaal tien ramen brede vensterpartijen en van stalen borstweringen, die alle bij de ZO-hoek zijn omgezet, en bij de licht teruggerooide rechterpartij van vierkante balcon met stalen buisleuning, waarvan de betegelde borstweringen naar buiten uitsteken; de bovenste bouwlaag is een latere toevoeging in verwante trant. De gebogen oostgevel is verder betegeld, en was in oorsprong vrijwel blind. Aan de zuidzijde bevindt zich een balcon met stalen buisleuning voor de verder uit staal en glas bestaande gevel ter breedte van zeven vensterassen.

De in oorsprong slechts door middel van een foyer met het hotel-cafe verbonden schouwburg bevat een enigszins trapeziumvormige voorbouw, met licht concave voorgevel, en drie bouwlagen, waarin beneden hoofdingang en vestibule zijn ondergebracht, op de tussenverdieping in oorsprong een veilingszaal en conferentiekamer, en op de bovenverdieping een vestiaire, die aan de NO-zijde een twee ramen hoge vensterpartij bezit ter breedte van zeventien ramen, afgesloten door een stalen borstwering. Op de top bevindt zich de ingezwenkte teruggerooide, van brutglas voorziene filmcabine met spiltrap op de ZO-hoek en een vrijstaande buitenkolom die de rechtdoorgetrokken dakluifel en de daarop rustende, blokvormige ventilatietoren met gepleisterde gevels ondersteund. Bij de NO-hoek bevindt zich over vrijwel de volle gevelhoogte aan weerszijden een langgerekte, telkens twee ramen brede vensterpartij.

Meer achterwaarts is de afgeronde zijvleugel gesitueerd met het hoofdtrappenhuis, verlicht door een zes ramen brede, gebogen vensterpartij over vrijwel de volle gevelhoogte, en in oorsprong bevond zich bij de knik de uitgebouwde nood-uitgang in de overigens betegelde gevel.

Bij de ZO-hoek is een in oorsprong met brutglas gedichte cilinder uitgebouwd rondom de spiltrap naar de veilingszaal.

De betegelde voorgevel is verder voorzien van het opschrift SCHOUWBURG GOOILAND in stalen letters in een voor Duiker kenmerkende typografie, boven de luifel.

Het direct aan de voorbouw grenzende, eigenlijke schouwburg-gedeelte, met theaterzaal en toneeltoren, is ondergebracht in een gepleisterd, blokvormig bouwvolume, dat bij de aansluiting met de voorbouw een afgeronde hoek bezit, en voorts aan de zuidzijde slechts door de nood-uitgangen wordt doorbroken.

In de oorspronkelijk indirect verlichte zaal is een balcon aangebracht door middel van een oplopende insteek.

Gooiland-gebouwen - hotel, cafe, restaurant, woonwinkelpand, schouwburg - vanwege de algehele architectonische en technische vormgeving een representatief voorbeeld van de Nederlandse bijdrage aan het Nieuwe Bouwen uit de periode 1920-40 van algemeen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

belang wegens de betekenis voor de ontwikkeling van de moderne architectuur.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Horeca

Functie